

Jeneverbessen verjongen opvallend goed in Buinen

4-12-2007

De zandgrond op een perceel bij het Hunzedal en de Noorderes in Buinen is erg geschikt voor verjonging van de Jeneverbes. Nergens in Nederland zijn zoveel zaailingen van de bedreigde Jeneverbes gevonden als hier: 70 per m². Dit blijkt uit een vooronderzoek van Alterra naar overleven en verjongen van de jeneverbes in Nederland.

Nederland heeft in Europees verband een verplichting om Jeneverbesstruwelen te beschermen. Zij vormen een karakteristiek onderdeel van de heide- en stuifzandlandschappen. Jeneverbesstruwelen hebben een grote cultuurhistorische waarde en herbergen een grote diversiteit aan soorten als paddestoelen en levermossen. Maar de afgelopen zestig jaar zijn in Nederland vrijwel geen zaailingen van de Jeneverbes meer gevonden. Dit betekent dat de bestaande struwelen verouderen en op termijn zullen verdwijnen. In 2004 werd de noodklok dan ook geluid: binnen 20 jaar zou de Jeneverbes uitgestorven zijn in Drenthe.

Jeneverbes in Buinen

Op een oud -privé- heideterrein aan de Noorderes aan de rand van het Hunzedal in Buinen is sprake van een omgekeerde trend. Dit heideterrein behoorde bij een natuurmonument, aangewezen tijdens de ruilverkavelingen in de 60er jaren. De hier aanwezige Jeneverbessen verjongen zich volop, zo rond het 15 e jaar wordt de uitzaaiing opeens erg hoog. Daarna loopt de verjonging weer sterk terug. Of dit komt door uitputting van de in de grond aanwezige voedingsstoffen, door veroudering of door andere groei- en kiemfactoren van de Jeneverbes moet verder worden onderzocht. De zaailingen staan direct onder de moederplant waar ze in zo'n grote getale weinig kans maken. Vogels en andere dieren kunnen voor verdere verspreiding zorgen maar Jeneverbessen worden door vogels pas gegeten als al het andere voedsel op is. En dieren als korhoen en konijn hebben vroeger misschien een rol gespeeld maar komen hier nu niet of nauwelijks nog voor.

Veldexperimenten en onderzoek

Voor het behoud van de Jeneverbes zijn nog meer veldexperimenten en onderzoek nodig. Bureau Alterra (gelieerd aan de Universiteit van Wageningen) heeft in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij vorig jaar een vooronderzoek gedaan naar de verjonging van de jeneverbes in Nederland. Dit jaar is het rapport 'Verjonging van Jeneverbes in het Nederlandse heide- en stuifzandlandschap' verschenen.

Onderzocht zijn heide- en stuifzandlandschappen in Drenthe, Friesland, Gelderland, Overijssel, Noord Brabant en Limburg. In Drenthe is onderzoek gedaan op De Palms bij Meppen (of Palmbossie betekent Jeneverbesstruweel, Palmgroen werd vroeger gebruikt voor de Palmpaas), het Drouwenerzand, het Dwingelerzand, de Hoekenbrink ten noorden van Diever, de Kibbelhoek (tussen Dwingeloo, Ruinen en Pesse), het Nuilerveld bij Pesse en bij een particulier heideterrein in Buinen. In Buinen op de heiderestanten en schraal grasland werd een opvallend groot aantal zaailingen op de geplagde plekken onder de jeneverbessen gevonden, vergeleken met andere locaties in Nederland.

Informatie over de Jeneverbes, lid worden of het boek over de jeneverbes bestellen bij het Jeneverbes Gilde op www.jeneverbesgilde.nl